Nr 12/2006 (212) - 12 czerwca 2006 r.

Taryfy na wodę i ścieki należy weryfikować i zatwierdzać bez zbędnej zwłoki

Samorządy, które chcą uniknąć kłopotów z posiadaniem obowiązujących taryf wodociągowo-kanalizacyjnych, powinny w możliwie krótkim czasie realizować swoje kompetencje związane z ich weryfikacją i zatwierdzaniem. Na pozór czytelne ustawowe przepisy w praktyce są bowiem ze sobą niespójne, co rodzi poważne konsekwencje.

Zgodnie z art. 24 ustawy z 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, w terminie 70 dni przed planowanym dniem wejścia w życie taryf za usługi wodociągowe i kanalizacyjne, przedstawia organowi wykonawczemu gminy wniosek o ich zatwierdzenie. Dołącza do niego szczegółową kalkulację cen i stawek opłat oraz aktualny wieloletni plan modernizacji i rozwoju urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

Organ wykonawczy gminy sprawdza, czy przedstawione taryfy i plan zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy oraz weryfikuje koszty wykazane przez przedsiębiorstwo pod względem celowości ich ponoszenia.

Następnie rada gminy, w terminie 45 dni od dnia złożenia przez przedsiębiorstwo wniosku taryfowego, podejmuje uchwałę o zatwierdzeniu taryf albo o odmowie ich zatwierdzenia, jeżeli uzna, iż zostały sporządzone niezgodnie z przepisami.

Problemy z weryfikacją

Pierwszy problem, związany ze stosowaniem opisanej procedury w praktyce, to brak dookreślenia w ustawie, w jaki sposób organ wykonawczy gminy dokonuje weryfikacji wniosku taryfowego.

Ustawodawca nie sprecyzował np., czy organ wykonawczy gminy, dokonując weryfikacji, jest zobligowany (a może ma jedynie prawo) informować przedsiębiorstwo o stwierdzonych nieprawidłowościach i czy wskutek takich uwag przedsiębiorstwo ma prawo dokonywać korekt swojego wniosku i w jakim zakresie. A może odwrotnie – organ wykonawczy gminy sprawdza wniosek taryfowy i w zależności od wyniku tej weryfikacji przedkłada radzie gminy projekt uchwały w sprawie zatwierdzenia taryf albo odmowy ich zatwierdzenia, zaś przedsiębiorstwo z chwilą złożenia wniosku taryfowego traci możność jakiegokolwiek ingerowania w jego treść.

Równie ważką kwestią, pominięta przez ustawodawcę, jest ustalenie formy, w jakiej organ wykonawczy powinien zawiadomić przedsiębiorstwo o fakcie dokonania weryfikacji i jej wyniku. Jest to tym istotniejsze, iż po ubiegłorocznej nowelizacji ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw, w razie bezczynności rady gminy (niepodjęcia uchwały taryfowej w ustawowym 45-dniowym terminie) taryfy wchodzą automatycznie w życie po upływie 70 dni od dnia złożenia wniosku o ich zatwierdzenie, lecz jedynie wówczas, gdy zostały wcześniej zweryfikowane przez organ wykonawczy gminy (art. 24 ust. 8).

Rewolucja w zatwierdzaniu

Wspomniana już nowelizacja ustawy dokonała zresztą małej rewolucji, jeśli chodzi o unormowania dotyczące roli rady gminy w procesie zatwierdzania wniosku. Nie tylko wyraźnie przyznała radzie gminy prawo do odmowy zatwierdzenia taryf, co było wcześniej sporne (kwestia ta została ostatecznie przesądzona dopiero uchwałą NSA podjętą w składzie 7 sędziów 11 kwietnia 2005 r. sygn. akt II OPS 1/05), ale przede wszystkim wskazała wprost, iż zarówno uchwała rady gminy zatwierdzająca taryfę, jak i odmawiająca jej zatwierdzenia, podlegają weryfikacji w trybie nadzoru sprawowanego przez wojewodów na podstawie przepisów ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Decyzja wojewody wywołuje zaś określone, szczególne implikacje w zakresie

obowiązywania taryf.

Dodane do ustawy art. 24 ust. 5a i 5b stanowią, iż w razie stwierdzenia przez organ nadzoru nieważności uchwały o zatwierdzeniu taryf albo niestwierdzenia nieważności uchwały o odmowie zatwierdzenia taryf, czas obowiązywania dotychczasowych taryf przedłuża się o 90 dni od dnia doręczenia przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu rozstrzygnięcia nadzorczego (w takiej sytuacji procedura taryfowa rozpoczyna się od początku). W razie natomiast stwierdzenia przez wojewodę nieważności uchwały o odmowie zatwierdzenia taryf, taryfy zweryfikowane przez organ wykonawczy gminy wchodzą w życie po upływie 14 dni od dnia doręczenia przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu rozstrzygnięcia nadzorczego.

Niestety, odwołując się w znowelizowanej ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków do procedur ustawy o samorządzie gminnym, ustawodawca nie dostrzegł wielu pułapek związanych z takim zabiegiem.

GSiA OSTRZEGA

Skoro rada gminy ma prawo podjąć uchwałę w sprawie zatwierdzenia taryf lub odmowy ich zatwierdzenia najpóźniej w 45 dniu od przedłożenia wniosku taryfowego, a zatem na 25 dni przed utratą mocy taryf dotychczasowych (art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków), zaś organ wykonawczy gminy uchwałę taką jest zobowiązany przesłać wojewodzie w terminie 7 dni, po których organ nadzoru ma jeszcze 30 dni na ewentualne podjęcie rozstrzygnięcia (art. 90 i 91 ustawy o samorządzie gminnym), to, sumując terminy, nietrudno stwierdzić, iż rozstrzygnięcie nadzorcze może dotrzeć do rady gminy nawet kilkanaście dni od dnia wygaśnięcia starych taryf. Jeżeli rozstrzygnięcie takie dodatkowo kwestionuje poprawność „nowych" taryf (np. stwierdza nieważność uchwały o ich zatwierdzeniu), pojawia się sytuacja, w której brak jest, przynajmniej z punktu widzenia *stricte* formalnego, podstaw do stosowania przez przedsiębiorstwo jakichkolwiek cen i stawek opłat.

Brak korelacji terminów

Przede wszystkim nie zauważył, iż terminy wskazane w obu ustawach nie są ze sobą skorelowane.

Równie absurdalną sytuację kreuje regulacja stanowiąca, iż w razie niestwierdzenia przez organ nadzoru nieważności uchwały o odmowie zatwierdzenia taryf, czas obowiązywania dotychczasowych taryf przedłuża się o 90 dni od dnia doręczenia przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu rozstrzygnięcia nadzorczego. Tymczasem organ nadzoru, nie stwierdzając nieważności wskazanej uchwały, nie wyda przecież żadnego rozstrzygnięcia nadzorczego. Zatem, od jakiej daty ma być liczony termin wskazany w art. 24 ust. 5a?

Nie można również pominąć uporczywego wyznaczania jako początku terminów ustawowych wskazanych w art. 24 ust. 5a i 5b ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, momentu doręczenia przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu rozstrzygnięcia nadzorczego wojewody. Przecież doręczenie takie nie nastąpi, ponieważ stroną postępowania nadzorczego nie jest przedsiębiorstwo, lecz rada gminy.

PRZYKŁAD

Jeżeli wojewoda stwierdzi nieważność uchwały w sprawie zatwierdzenia taryf, z chwilą doręczenia rozstrzygnięcia wstrzymana zostanie jej wykonalność. Wówczas, zgodnie z art. 24 ust. 5a ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, czas obowiązywania dotychczasowych taryf przedłuża się o 90 dni, zaś procedura taryfowa rozpoczyna się od nowa. Jeżeli rada gminy zaskarży rozstrzygnięcia wojewody, WSA, zgodnie z art. 92a ustawy o samorządzie gminnym, wyznaczy rozprawę nie później niż w ciągu 30 dni od dnia wpłynięcia skargi do sądu. Nietrudno sobie wyobrazić sytuację, w której rada gminy podejmie w ramach ponowionej procedury taryfowej nową uchwałę o zatwierdzeniu taryf, a jednocześnie po tej dacie WSA, zgodnie z art. 148 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, uwzględniając skargę gminy uchyli akt nadzoru. Okaże się wówczas, iż

obowiązują dwie uchwały w tym samym zakresie i to o różnej treści.

Kłopoty z zaskarżaniem

Ustawodawca nie rozważył również kwestii skutków, jakie dla postępowania taryfowego wywoła ewentualne skuteczne zaskarżenie przez radę gminy rozstrzygnięcia nadzorczego wojewody do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego, wstrzymuje bowiem z mocy prawa tylko jej wykonanie (art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym).

Nieuchronna nowelizacja

Powyższy przykład prezentuje tylko jedną z wielu skomplikowanych sytuacji, jakie mogą powstać w związku z istnieniem nie do końca przemyślanych regulacji zawartych w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Część ustawowych niedociągnięć już się w praktyce ujawniła, przysparzając problemów i przedsiębiorstwom wodociągowo-kanalizacyjnym, i gminom.

Wydaje się, iż art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków wymaga korekt, a kolejna nowelizacja jest w tym zakresie nieunikniona.

GSiA RADZI

W aktualnym stanie prawnym, żeby uniknąć przynajmniej części opisanych niebezpieczeństw, organy gminny powinny w możliwie krótkim terminie realizować swoje ustawowe kompetencje.

Pozwoli to zniwelować skutki braku korelacji między terminami wskazanymi w ustawie o samorządzie gminnym dla podjęcia czynności nadzorczych przez wojewodę i terminami do podjęcia działań związanych z weryfikacją i zatwierdzeniem taryf określonymi dla organów gminy w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Łukasz Ciszewski

dyrektor ds. prawnych firmy Business Expert Z. Jerzmanowski sp. j.,

konsultant Forum Dyskusyjnego Wodociągów Polskich